

M&L

MEI-JUNI 2012

TWEEMAANDELIJKS – JAARGANG 31 nr. 3

MONUMENTEN, LANDSCHAPPEN EN ARCHEOLOGIE

In 1935 bouwde hij samen met zijn vriend en schrijver Theo Op de Beeck de dubbelwoning aan de Steenweg op Mol 64-66 in Turnhout. Dit gebouw is tot op vandaag het icoon voor modernistische architectuur in de Kempen. De woning is ondertussen door de Vlaamse Gemeenschap beschermd als monument, zowel aan de binnen- als de buitenzijde. De woning heeft een zakelijke vormgeving en een vernieuwde ruimtelijke indeling. Het is opgebouwd in een sobere compositie van kubistische baksteenvolumes met karakteristieke raampartijen in metalen schrijnwerk die doorlopen over twee bouwlagen. In 1937 wordt Jozef Schellekens benoemd tot provinciaal architect voor de Provincie Antwerpen, Arrondissement Turnhout. In die hoedanigheid ontwerpt hij veel openbare gebouwen zoals scholen en gemeentehuizen en leidt hij verschillende restauraties in de naoorlogse periode. Hij knoopt aan met de sterke moderne vormtaal voor die tijd. In 1954 ontwerpt hij het openluchttheater van het Rivierenhof in Deurne en in 1958 het strandgebouw aan de zwemvijver van het zilvermeer in Mol. Naast de ontwerpen voor schoolgebouwen, zoals deze van Oud-Turnhout, Noorderwijk, Weelde, Dessel en vele andere bouwde hij ook de gemeentehuizen voor onder meer Weelde en Varendonk en stond hij ook in voor de restauratie en heropbouw na de oorlog van markante gebouwen zoals de Sint-Dimpnakerk in Geel en het gemeentehuis van Hoogstraten, naast vele andere.

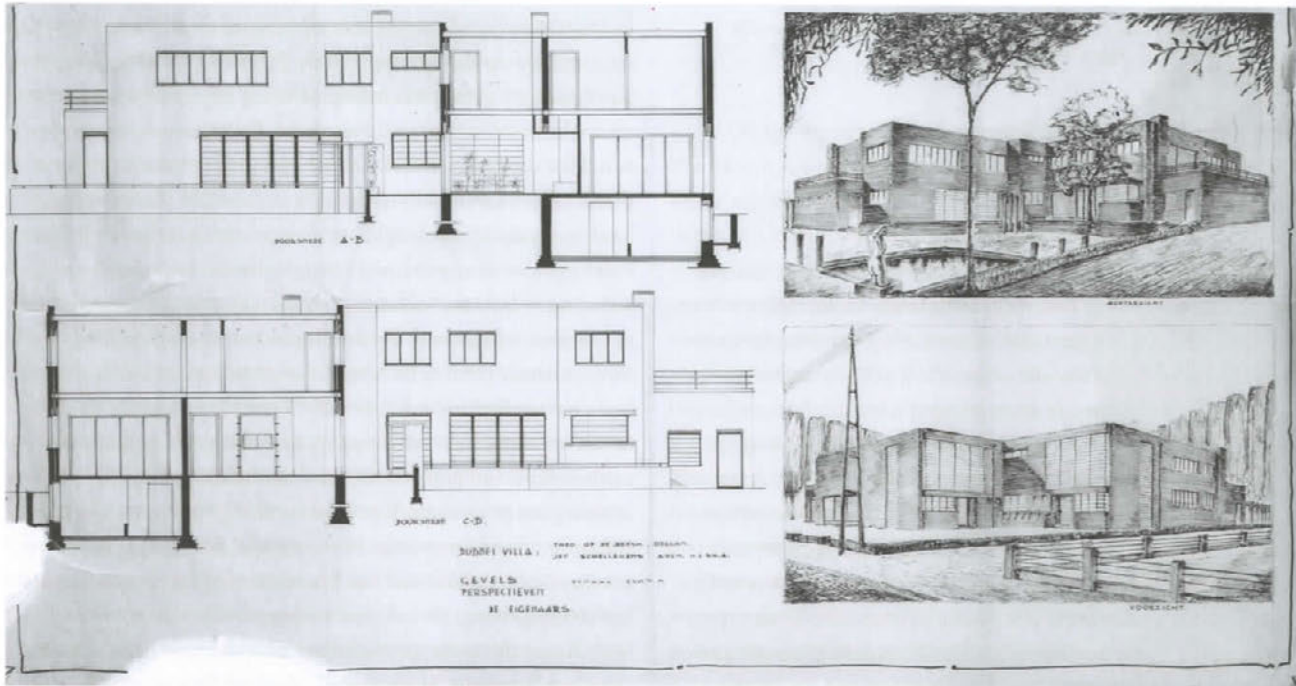
Architect Jozef Schellekens (©AIM)

> Persbericht

**JOZEF SCHELLEKENS –
PROVINCIAAL ARCHITECT – KUNSTENAAR.
TURNHOUT 2012 –
CULTUURSTAD VAN VLAANDEREN**

Geboren en getogen Turnhoutenaar Jozef (Jef) Schellekens (1909 – 1963) ging als tekenaar in de leer bij toenmalig provinciaal architect Jules Taeymans en kreeg van deze de toelating ondertussen de studies architectuur te volgen aan de Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen (1931). Hij was studiegenoot van onder meer Victor Blommaert, Renaat Braem en Leon Stynen en studeerde in de zomer van 1933 af als primus van de klas en won de Prijs De Coster, die enkel werd toegekend aan bijzonder begaafde leerlingen.

Ontwerptekeningen dubbelwoning Steenweg op Mol 66 in Turnhout, waarvan 1 deel eigen woning architect Jozef Schellekens (©AIM)

Jozef Schellekens won in zijn carrière verschillende architectuurprijzen, zoals de Prijs Henri Blomme (1934). In 1935 kreeg hij de eerste prijs De Keyser en was hij laureaat van de driejaarlijkse prijs van de Koninklijke Maatschappij der Bouwmeesters van Antwerpen (KMBA). In 1936 was hij laureaat voor de Prijs van Rome. Tijdens zijn loopbaan onderhield hij contacten met zijn collega's en vrienden, Stan Leurs, Jozef Muls en René Van Steenberghe. Verder was hij een begenadigd schrijver van onder meer *De architectuur in ons landschap en het stedenbouwprobleem* (1941) in opdracht van het Provinciebestuur, dat te beschouwen is als de voorloper van het structuurplan voor de Kempen en in 1949 *Turnhout, hoofdstad van de Kempen*. Tevens was hij briefwisselend lid van de *Société Française des Urbanistes* en maakte hij kennis met de Franse stedenbouwkundige Gaston Bardet.

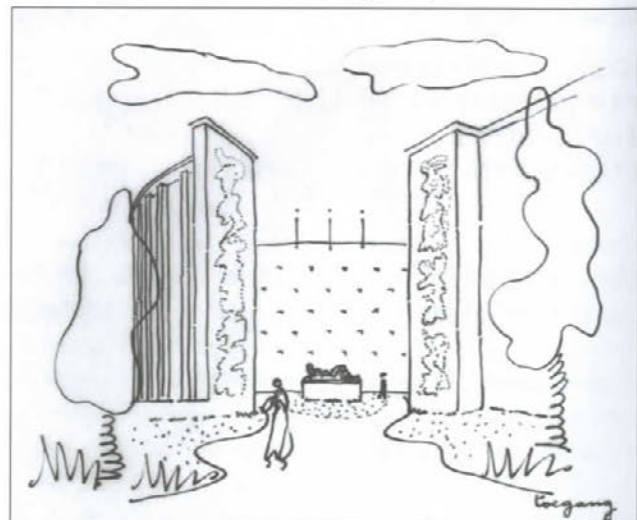
Jozef Schellekens was niet alleen architect, maar ook beeldend kunstenaar. Als jongeling ging hij naar de tekenacademie in Turnhout waar hij als laureaat eindigde. Later zal hij ook leraar en directeur worden van de stedelijke academie (1944 – 1945). Bovendien pleitte hij voor samenwerking tussen de beeldende kunsten en de architectuur. Jozef Schellekens overleed vroegtijdig in 1963 tijdens een vakantie aan het Zilvermeer in Mol en liet een enorme culturele erfenis achter. Zijn oeuvre bestaat niet alleen uit schilderkunst, maar ook uit beeldhouwkunst, pentekeningen, glaskunst, hout- en lino'sneden.

Turnhout 2012, de aanleiding

In 2001 steken zijn zoon architect hoogleraar Paul Schellekens en zijn neef architect Luc Vanhout de koppen bij elkaar om te onderzoeken of er een toekomstige bestemming kan worden gevonden voor de woning van hun vader en grootvader, die op dat moment nog bewoond wordt door zijn weduwe, mevrouw Mia Van den Bosch (1917 – 2012).

Gezien het belang van de architectuur van de woning en de maatschappelijke meerwaarde ervan voor de regio denken Schellekens en Vanhout na over een toekomstige publieke of semipublieke herbestemming voor de woning. Het is voor iedereen duidelijk dat er geen enkele overheid staat te trappelen om de woning van Jozef Schellekens te verwerven, daarvoor is er over hem in het verleden te weinig geschreven en dus ook te weinig gekend. Op dat moment wordt al gedacht aan een mogelijkheid die het leven en werk van Jozef Schellekens, zowel op vlak van architectuur, kunst als literatuur, in beeld zou kunnen brengen om op die manier hulde te brengen aan zijn maatschappelijke inbreng voor de grotere regio. In 2010 wordt bekend dat Turnhout in 2012 cultuurstad van Vlaanderen zal zijn. De familie is van oordeel dat het cultuurjaar in dit ganse project een hefboom zou kunnen zijn en de

Ontwerpschets van architect Jozef Schellekens voor het openluchttheater Rivierenhof in Deurne (©AIM)

nazaten worden in 2011 bij elkaar geroepen. Alles komt in een stroomversnelling. Het idee wordt geopperd om in 2012 een retrospectieve tentoonstelling te organiseren in de daartegen gerenoveerde woning en dit in samenwerking met 'Turnhout 2012'. Het is door toedoen van Prof. Inge Bertels, docente architectuurgeschiedenis van het departement 'Architectonische Ingenieurswetenschappen & Kunstwetenschappen en Archeologie' van de Vrije Universiteit Brussel dat de studente Francesca Vanschoonbeek – 3e bachelor, bereid werd gevonden een onderzoek te starten naar de architecturale realisaties van Jozef Schellekens binnen het vak '20ste-eeuwse architectuurhistorisch onderzoek'.

De renovatiewerken van de woning zijn ondertussen ook volop aan de gang en dit in overleg met de Afdeling Onroerend Erfgoed van het Vlaams Gewest. Veel vrijwilligers en bedrijven hebben ondertussen hun schouders onder het project gezet. Daarnaast wordt de retrospectieve tentoonstelling over Jozef Schellekens gelinkt aan de tentoonstelling die zal worden georganiseerd door de architectuurvereniging Ar-Tur (www.ar-tur.be) over de 'Turnhoutse School', een groep van architecten uit de golden sixties met Lou Janssen, Paul Neefs en Rudy Schiltz en waarvan ook Paul Schellekens (zoon van) en Carli Vanhout (schoonzoon van) deel uitmaakten. In feite kan worden gesteld dat de modernistische architectuur van Jozef Schellekens in de jaren '30 tot '50, in de regio, de rode loper heeft gelegd voor de vooruitstrevende architectuur van deze groep van jonge architecten in de jaren '60 en '70. De architectuur van de 'Turnhoutse School' (voor het eerst op die manier uitgesproken door architect Renaat Braem) vormt evenzeer tot op vandaag een icoon voor het modernisme van die periode. Architect Luc Vanhout, kleinzoon van Jozef Schellekens en zoon van architect Carli Vanhout geeft vandaag de leiding aan het architectenbureau *Architects in Motion* waardoor al meer dan 80 jaar architectuur wordt beoefend in rechte familiale lijn.

De tentoonstelling rond Jozef Schellekens start op vrijdag 31 augustus 2012 en zal vanaf dan te bezichtigen zijn, iedere woensdag en zondag van 13.00 uur tot 18.00 uur. De tentoonstelling kan in groep worden bezocht na afspraak via info@architectsinmotion.be of via het telefoonnummer 014 41 32 32 van *Architects in Motion* in samenwerking met Turnhout 2012, cultuurstad van Vlaanderen. U vindt de woning aan de Steenweg op Mol 66 in Turnhout. De tentoonstelling 'Turnhoutse School' loopt van 24 november 2012 tot 31 januari 2013 in de vernieuwde Warande, Warandestraat 42, Turnhout.